

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. I. Qua forma peti, & fieri debet restitutio in integrum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

in loco, quo Reus conveniendus non habet domicilium, potest illum læsus convenire coram Judice illius loci; nam ratione contractus, ibi celebrati, sortitus est ibi forum, esto ibi domicilium non habeat; Molin. *D.* 573. Quando autem Ecclesia agit de sua restitutione in integrum contra laicum, potest cum convenire coram Judice proprio, & Ecclesiastico, idque ex favore, & privilegio speciali, ut habetur *c. 1. h. t.* teste Pirhing *n. 60. & c. ult. de reb. Eccles. non alien.* Hoc extendunt aliqui etiam ad casum, quo Clericus minor, læsus in patrimonialibus, vel alijs bonis suis privatis, petit restitui contra Laicum Abbas *cit. in c. 18 n. 18.* sed contrarium probabilius videtur in hoc postremo; quia non gaudent hi ejusmodi *specialibus* Ecclesiæ privilegijs in bonis suis privatis.

2726. Not. autem 1. per *Judicem* hic intelligi *Ordinariam* Judicem, qui administrationem, & jurisdictionem contentiosam, atque adeo imperium mixtum habet; vel ejus delegatum, sive huic causa hæc restitutionis specialiter delegata sit; sive in controversiam ipsi demandata incidenter veniat. Delegati verò à Judice ordinario habentes simplicem jurisdictionem judicandi, seu facultatem judicandi tantum (sicut & arbitri, & ipsi etiam habentes jurisdictionem tantum simplicem, ac voluntariam) de causa restitutionis cognoscere non possunt, nisi incidenter, *c. causa, h. t. l. ult. C. ubi & apud quem &c.*

Not. 2. quod in causa *matrimoniali*, vel liberali (ubi scilicet agitur de libertate hominis) aut etiam *criminali*, assumi non possint arbitri; cum tales causæ majores Judices exigant, *c. causa cit. consentiente l. non distinguemus ff. de his, qui arbitr. recep.*

2727. Hinc colliges 1. restitutionem in integrum esse actum imperij meri, vel mixti, qui nobili officio Judicis expeditur, ut tradit Bartol. *in cit. l. ult. n. 3.* Layman *l. 1. Theol. moral. c. 5. n. 7. &c.* Colliges 2. Imperium *mixtum* esse, quod participat de jurisdictione, & imperio mero, *Merum* imperium est quædam summa potestas ad puniendum facinorosos pœnâ incarcerationis, mutilationis, vel capitali ad bonum publicum. *Mixtum*, quod, præter merum, habet etiam alia, quæ sunt

jurisdictionis, & administrationis jurium, licium, ad bonum privatum &c. etiam cum fructu pecuniario. Qui verò habent jurisdictionem tantum in causis minutis, & infimis, dicuntur solum habere jurisdictionem simplicem, & vocantur Judices *pedanei*, ut notat Nebriss. *in vocabul. utriusque juris.* Hinc etiam alia est jurisdictionis, *voluntaria*, alia *contentiosa*: illa in volentes tantum exercetur, ista etiam in invitos.

Collig. 3. etiam ad universitatem causarum, cum jurisdictione contentiosa, posse principaliter cognoscere de causa restitutionis; habetur ex *L. ult. supr. cit.* ibi: *vel si generaliter dati sint Judices.* Collig. 4. Judicem delegatum, etiam Principis, non posse *principaliter* restituere in integrum contra suam sententiam definitivam (seclusa speciali commissione) quia lata semel sententiâ sive bene, sive malè, functus est suo officio, & injurisdictionis cessat, *t. in literis, 9. de offic. Jud. deleg.*

Collig. 5. arbitrum compromissarium non posse cognoscere de causa restitutionis in integrum, nisi mota sit *incidenter*, vel incidat in causam principalem, de qua compromissum est, *c. penul. h. t. l. ult. C. ubi & apud quem &c.* Et quamvis talis arbiter per se non possit restituere in integrum (cum careat imperio, etiam mixto, *L. 1. C. de recept. arbitr. L. ait Prætor, 5. ff. de re judicata*) compromitti tamen potest, ut definiat, eam petendam à Judice, *gloss. in cit. L. ult. v. compromissarios.* Collig. 6. Judicem ordinarium, qui simul habet administrationem, posse contra propriam, non autem Superioris sententiam, in integrum restituere, ut liquet *ex dict. V. Pirhing h. t. n. 86 in fin.*

§. I.

Qua forma peti, & fieri debet restitutio in integrum?

2728. **R**Esp. formam esse, ut intra legitimum tempus, implorato Judicis officio (*L. quod Minor, 24. §. ult. ff. de minoribus*) apud competentem Rei ipsius Judicem, petitio proponatur, causâ legitimè cognitâ & probatâ; atque ita (*L. 1. & fin. ff. h. t. l. ait Prætor, 7. §. non solum, L. verum, 11. §. sciendum, de Minoribus*) præsentate adversario, nisi per contumaciam absit,

absit, præmissa citatione, & litis contestatione, restitutio fiat.

Resp. 2. si restitutio petatur *incidenter* (ut si læsus conveniatur ab altero) eam petendam excipiendo contra læsores, docendoque læsionem suam, adversus quam restitutionem postulat: quia verò hæc exceptio oritur ex actione temporali (scilicet jure petendi directè restitutionem) quod jus tantum quadriennio durat, nec ipsa diutius, quam quadriennio competit.

§. II.

An Ecclesia læsa in alienatione fundi restituatur etiam in fructibus?

2729.

Nimirum non tantum in re principali, ipso scilicet fundo; sed etiam in fructibus interim perceptis, si adhuc extent, vel in se, vel in eo, quo alter factus est locupletior? affirmat Abbas in c. 1. h. t. n. 4. & alij: negant Molin. de just. D. 575. Lessius de just. n. 2. c. 17. d. 10. Layman l. 3. tr. 4. c. 11. nu. ult. & in c. 1. n. 8. h. t. Resp. 1. si læsio fuit in contractu gratuito, restituendos etiam fructus, deductis expensis; si autem in contractu oneroso, & læsio est tantum in æqualitate contractus, seu pretij, tum restituendos fructus solum juxta proportionem diminuti pretij: si demum læsio erat in substantia venditionis (quia scilicet absolutè non expediebat Minori, rem illam alienari) & restitutio fit ex necessitate legis, etiam fructus cum re probabiliter restituendos esse; esto probabilius sit oppositum.

Prima pars (quam tenet Pirhing h. t. n. 27. Wading. de contr. D. 2. d. 6. §. 1. n. 2. Molin. cit. Less. cit. Reginald. l. 25. c. 9. n. 145. Filliuc. tom. 33. c. 4. g. 8. & alij) probatur: quia tunc læsus est non tantum in re ipsa; sed etiam in fructibus; restitutio autem fit in eo, quo quis læsus est. Secunda pars (quam cum Pirhing n. 73. tenent Molin. & Less.) quia sic læsus est solum in eo, quod defuit ex justo pretio; & in fructibus respondentibus quantitati pretij, quod defuerat; restitutio autem fit in eo, in quo est læsio, non in alio. Ergo. Tertia pars (quam tenet Wadingus cit. contra Molin. Less. & Pirhing) probatur ex L. Patri, ff. de Minoribus, ubi hoc a-

perte statuitur. Si minori pretio (inquit lex) quam oportuit, vendidit adolescens, emptor juberi debet, prædia cum fructibus (loquitur de jam perceptis, ut habetur paulò ante) restituere; juvenis autem eam ex pretio reddere, quatenus ex ea pecunia locupletior est. Et ita etiam tenent communiter Doctores utriusque juris, ut videri potest apud Wadingum cit.

Dices. 1. Emptor in eo casu fuit verè Dominus empti; ergo verè fecit fructus suos, quos interim percepit; ergo injustè jubetur eos restituere. R. N. ult. conseq. quia etiam fuit dominus rei, & tamen non est injustum, quòd jubeatur eam restituere. Deinde dici potest, fuisse dominum dominio debili, & revocabili; non firmo.

2730.

Dices 2. ideo, cum jubetur restituere rem, nihil injustum jubetur, quia pro vicissim illi redditur pretium; sed pro fructibus nihil redditur; ergo. Resp. dist. ma. si id Judex faciat, ex jurisdictione propria, C. si auctoritate legis, N. causalem. Nam tota ratio justì præcepti tunc est auctoritas juris, non rei compensatio per pretium; hinc C. min. dist. conseq. ergo cum jubetur ex jurisdictione propria Judicis, fructus reddere, injustum jubetur, trans. cum auctoritate juris. N. conseq.

2731.

Hinc nota, quòd sicut jus sine ulla injustitia potest præscribere certam solennitatem in alienatione rerum, Minoris, vel Ecclesiæ, qua non servata emptor teneatur rem reddere cum fructibus perceptis; ita etiam possit sine ulla injustitia permittere, ut earum dominium transferatur servatis solennitatibus, fructusque ex illis percipiat, ac retineat, donec Minor se læsum sentiens per Judicem eos repetat. Sic Layman, & Lessius nobis contractij fatentur, quòd possit quis hæreditatem consequi ex testamento minus solenni, eamque retinere, ac fructus inde percipere, donec eam hæres ab intestato cum fructibus per Judicem repetat.

Ne autem propter hæc quis terreatur à contractibus cum Ecclesia, vel Minore celebrandis, metu restitutionis etiam fructuum; L. quod si Minor, §. 1. ff. de Minoribus cautum est, ut non semper concedatur, sed omnia ad bonum, & æquum redigantur. Hinc si fructus ab emptore, bona fide percepti, non amplius extant; nec

2732.

nec